

HOE ORGANISEER JE EFFECTIEF RISICOBEBEER?

Baseer het risicobeheer op de risico-inschatting (zie Wegwijzer Risico-inschatting). Daarbij kun je het beste de principes van het *Risk Need Responsivity*-model (RNR) en het *Good Lives*-model volgen

Risk

Hoe groot werd het risico ingeschat? Bij een hoog risico moet intensiever risicobeheer volgen dan bij een laag risico. Dat betekent dat de acties die je onderneemt in intensiviteit zullen verschillen, afhankelijk van je inschatting. Ingrijpende maatregelen, zoals een tijdelijk huisverbod worden enkel opgelegd in situaties met een hoog risico.

Need

Je verlaagt het risico op toekomstig partnergeweld vooral door de dynamische of veranderbare risicofactoren aan te pakken. Die zijn in kaart gebracht bij de risico-inschatting en vormen aanknopingspunten voor risicobeheer. Wanneer bijvoorbeeld blijkt dat het geweld altijd plaatsvindt na alcoholintoxicatie bij de pleger, dan is het middelengebruik onder controle krijgen belangrijk voor het risicobeheer.

Responsivity

Houd rekening met de specifieke context, de persoonlijke eigenschappen en de kwetsbaarheden van het gezin. Om herhaling te voorkomen en de veiligheid van betrokkenen te vergroten, kun je het best kijken naar hoe er voor de betrokkenen kansen voor een beter leven gecreëerd kunnen worden. Kijk daarvoor naar interesses, motivaties, enzovoort.

HULPVERLENENDE MAATREGELEN

Verschillende vormen van hulpverlening zijn mogelijk, afhankelijk van het gezin, de hulpvragen en de geïdentificeerde risicofactoren. Je kunt bij hulpverlening terecht voor informatie, (juridisch) advies, begeleiding, en beveiligde opvang. Dat kan op individueel, relationeel, gezins- en groepsniveau. Diensten slachtofferhulp kunnen informatie geven, begeleiden en administratief en psychosociaal ondersteunen. Slachtofferzorg wordt geboden door slachtofferbejegening bij politie, slachtofferonthaal bij parket en slachtofferhulp bij het CAW

HOE GA IK MET PARTNERGEWELD AAN DE SLAG?

DE RISICOCYCLUS

RISICO-INSCHATTING Risico op nieuw of herhaald partnergeweld inschatten op basis van lijst van kenmerken/risicofactoren.

RISICOCOMMUNICATIE Duidelijk en adequaat communiceren van de risico-inschatting door politie, justitie en hulpverlening. Zo kunnen de juiste beslissingen genomen worden om partnergeweld te voorkomen.

RISICOBEBEER Intervenieren om herhaald partnergeweld te voorkomen en de gevolgen te verminderen. Meestal aan de hand van een plan van aanpak.

VLAAMSE HULPVERLENINGSFACTOREN M.B.T. PARTNERGEWELD

- **1712** hulplijn voor vragen over geweld, misbruik en kindermishandeling
- **Tele-onthaal** voor allerhande zorgen te bereiken op 106
- **Awel** voor kinderen en jongeren, te bereiken op 102
- **Zelfmoordlijn** te bereiken op 1813
- **Huisarts en spoeddienst** van een ziekenhuis
- **Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW)**
- **Vluchthuizen**
- **Centra Geestelijke Gezondheidszorg (CGG)**
- **Vertrouwenscentra Kindermishandeling (VK)**
- **Zelfstandige psychologen, psychotherapeuten, seksuologen en relatietherapeuten**

Nog niet gevonden wat je zoekt? Kijk dan op desocialekaart.be

WEGWIJZER⁴ RISICOBEBEER BIJ PARTNERGEWELD

Risicobeheer

Partnergeweld is een complex probleem. Het stoppen van ál het partnergeweld is helaas een utopie. Wel kun je tijdig en adequaat reageren op partnergeweld. Met risicobeheer verlaag je het risico dat partnergeweld zich herhaalt. De acties bij risicobeheer zijn gebaseerd op de eerdere risico-inschatting en risicocommunicatie.

Hoe kun je risicobeheer benaderen?

Bij risicobeheer probeer je het aantal *risicofactoren* te verlagen en het aantal *beschermende* factoren te verhogen. Het is verstandig om dat met een plan van aanpak te doen.

Deze acties kunnen – afhankelijk van de situatie – herhaling van partnergeweld voorkomen:

Monitoring/Toezicht

Je volgt de situatie van het gezin actief op om risico's vast te stellen en te verminderen. Ook de politie kan actief toezicht houden door het gezin opnieuw te bezoeken. Op die manier kun je passende interventies en beschermingsmaatregelen invoeren.

Controle/Supervisie

Met specifieke afspraken en voorwaarden kun je het gedrag van de (ex-)partners controleren en sturen, waardoor je bescherming biedt aan het gezin. Denk aan een tijdelijk huisverbod (THV).

Interventie

Bestaat uit: alle maatregelen en initiatieven voor ondersteuning op maat van de (ex-)partners, de kinderen of andere gezinsleden. Denk aan: juridisch advies, psychosociale ondersteuning, zoals psychotherapie, trainingen voor stress of woede, rouwtherapie, ondersteuning door lotgenoten, enz.

Bescherming/Veiligheidsplanning

Bestaat uit: alle strategieën en plannen om de veiligheid van een (ex-)partner te waarborgen en verhogen. Professionals kunnen samen met een of beide partners een veiligheidsplan opstellen met maatregelen zoals het vluchthuis van een CAW, het mobiel stalkingsalarm, of het verkrijgen van andere gerechtelijke bescherming.

AANBEVELINGEN

...om het risico op herhaald partnergeweld te verminderen

1. **Baseer je steeds op de geïdentificeerde risico- en beschermende factoren** van een specifiek gezin. Welke factoren kunnen het risico verhogen of verlagen?
2. **Bepaal prioriteiten:** beoordeel welke factoren het meest kritiek zijn in het verhogen van het risico en welke direct aandacht vereisen. Je kunt dit met de (ex-)partners bespreken.
3. **Maak een plan van aanpak**, met risicofactoren en beschermende factoren gekoppeld aan acties om het risico te verlagen. Een plan van aanpak bevat verschillende benaderingen van monitoring/toezicht, controle/supervisie, interventie, en/of veiligheidsplanning. Je hoeft niet meteen alle acties uit te voeren. Het plan van aanpak en de volgorde van de acties kun je met de (ex-)partners bespreken.
4. **Houd de effectiviteit van het plan van aanpak in de gaten** en pas het aan op basis van veranderingen in de risico-inschatting en de behoeften van de (ex-)partners en het gezin.
5. **Bespreek** je plan van aanpak met collega's **en vraag feedback**. Met twee weet je meer dan alleen.
6. **Werk samen met andere organisaties** die betrokken (kunnen) zijn bij geweldsituaties. Ken elkaars werking, wissel binnen Veilig Huis informatie uit met partnerorganisaties om zicht te krijgen op wat er aan de hand is en wat er nodig is om het geweld te stoppen en kom tot een afgestemde aanpak op maat van het systeem.

DE MEEST COURANTE RICHTLIJNEN

COL 3/2006 - Definiëring, identificatie en registratie

In deze richtlijn staat een eenduidige wettelijke definitie van intrafamiliaal geweld. De richtlijn beschrijft hoe politie en parket situaties moeten identificeren en registreren. Bijvoorbeeld: op het pv moet staan of het geweld is tussen een koppel, tegen afstammelingen, of tegen andere leden van het gezin.

Dankzij deze richtlijn kunnen gegevens op een ordelijke manier verzameld worden, wat leidt tot betere inzichten in de preventie en aanpak.

COL 4/2006 - Multidisciplinaire aanpak

Deze richtlijn bepleit een aanpak waarbij de bevoegdheden van alle betrokken actoren gemobiliseerd worden. Deze richtlijn vraagt bij aangifte:

1. het slachtoffer te respecteren, te beschermen en te erkennen, door noodzakelijke informatie te bezorgen over de maatregelen die ten aanzien van de dader genomen worden en over de mogelijkheden tot hulp voor zichzelf en de kinderen.
2. de kinderen te beschermen die slachtoffer zijn of aan het geweld blootgesteld worden
3. het strafrechtelijk laakbaar gedrag van de pleger te bevestigen, en de rechten van de betrokkene en de maatregelen om herhaling te voorkomen te eerbiedigen

Deze richtlijn onderstreept de nultolerantie. De politie moet dus in theorie alle klachten van partnergeweld naar het parket doorverwijzen. Justitie seponiert (in theorie) in situaties waarin er geen misdrijf is of onvoldoende bewijs, maar alleen als de toestand volkomen geruststellend is.

In andere situaties kan justitie het volgende doen:

- Terechtwijzen gevolgd door een sepot (seponering na berisping).
- Doorverwijzen naar bemiddeling, medische behandeling, therapie, dienstverlening of opleiding.
- Voorwaardelijke maatregelen (pretoriaanse probatie) opleggen, zonder een strafblad of een gevangenisstraf. De seponeringsbeslissing hangt dan samen met voorwaarden die de betrokkene moet naleven, zoals een contactverbod.
- Verwijzing naar een rechtbank, met of zonder onderzoeksfase.
- Voorlopige hechtenis onder bepaalde voorwaarden.

COL 18/2012 - Tijdelijk huisverbod (THV)

Een procureur des Konings kan een tijdelijk huisverbod opleggen bij een ernstige en onmiddellijke dreiging. Gedurende 14 dagen is er een huis- en contactverbod voor de pleger. Het slachtoffer kan dan (met medebewoners, zoals kinderen) in de woning blijven. Een THV zorgt voor rust en bezinning. Na 15 dagen kan de familierechtbank het THV tot maximaal 3 maanden verlengen.

COL 15/2020 - Risico-evaluatie door politie

Een instrument voor risico-evaluatie.

(zie *Wegwijzer Risico-inschatting*).

COL 20/2020 - Herbezoek

Herbezoek door politie in gezinnen waar eerder een politionele tussenkomst was wegens partnergeweld. De politie zoekt contact met de betrokkenen om de huidige situatie te verkennen. Het herbezoek vindt ten laatste twee maanden na de tussenkomst plaats. Het gaat niet altijd om een fysiek herbezoek in de gezinswoning.

Mobiel stalkingsalarm

Het wordt geactiveerd en dan wordt via de smartphone de alarm-centrale gecontacteerd.

Registratie bijzonder adres (uitdovend)

Een gezinswoning of gezin krijgt extra aandacht van de politie. Wanneer dit adres een melding doet, komt de politie meteen in actie vanwege mogelijk levensbedreigend partnergeweld. Deze bouwsteen is uitdovend, want er worden te veel gezinswoningen geregistreerd.

De richtlijnen zijn onderhevig aan veranderingen in het beleid, onderzoek of de praktijk.

Deze wegwijzers werden opgesteld door het expertisecentrum **Resilient People** van hogeschool UCLL

Auteurs: Serafine Dierickx, Sophie Wouters, en Lize Verbeke
Met medewerking van Pieterjan Buyse, Tamara De Beuf, Vivienne de Vogel, Anne Groenen, Steven Mahieu, Charlotte Monchicourt, en Mieke Vanbergen
Redactie en grafisch ontwerp: Het Eiland Neus
Verantwoordelijk uitgever: Expertisecentrum Resilient People

Scan de code voor meer informatie en een voorbeeldcasus.